

PROJECT PREPARATION FACILITY

PPF-Serbia's perspective for sustainable growth

ANALIZA TROŠKOVA I KORISTI (finansijska analiza, ekonomska analiza i analiza osetljivosti)

INSTRUMENT ZA PRIPREMU PROJEKATA (PPF8)

**Sva dokumenta, informacije, materijali i slike su dostupni za
preuzimanje na sajtu**

www.ppf8.rs

Cost/Benefit analiza

CBA kao deo SO/PSO je analitički alat koji se upotrebljava da bi se utvrdile ekonomske prednosti ili nedostaci neke investicione odluke.

- CBA treba da obuhvati odredjeni vremenski okvir od 10 do 30 godina.
- Za taj period računaju se osnovni ekonomski i finansijski indikatori, NPV i IRR.
- CBA upoređuje scenarija “sa projektom” i “bez projekta”.

Inkrementalni pristup

Nema prethodne delatnosti

god	sa projektom		bez projekta		razlika	
	troškovi	prihodi	troškovi	prihodi	troškovi	prihodi
1	1,000	0	0	0	1,000	0
2	1,000	0	0	0	1,000	0
3	1,000	0	0	0	1,000	0
4	100	900	0	0	100	900
5	100	900	0	0	100	900
6	100	900	0	0	100	900
7	500	900	0	0	500	900
8	100	900	0	0	100	900
9	100	900	0	0	100	900
10	100	900	0	0	100	900

Poboljšanje postojeće delatnosti

god	sa projektom, novo		postojeće stanje BAU		ukupno sa projektom		bez projekta		razlika	
	troškovi	prihodi	troškovi	prihodi	troškovi	prihodi	troškovi	prihodi	troškovi	prihodi
1	1,000	0	500	550	1,500	550	500	550	1,000	0
2	1,000	0	500	450	1,500	450	500	450	1,000	0
3	1,000	0	500	200	1,500	200	500	200	1,000	0
4	100	900	50	0	150	900	50	0	100	900
5	100	900	50	0	150	900	50	0	100	900
6	100	900	50	0	150	900	50	0	100	900
7	500	900	50	0	550	900	50	0	500	900
8	100	900	50	0	150	900	50	0	100	900
9	100	900	50	0	150	900	50	0	100	900
10	100	900	50	0	150	900	50	0	100	900

Kriterijumi za investicione odluke

1. Statičke metode - ne uvažavaju vremensku dimenziju novca (period povrata, prinos na neto angažovana sredstva)
2. Dinamičke metode - uvažavaju vremensku dimenziju novca (neto sadašnja vrednost i interna stopa prinosa)

Vremenska preferencija novca označava veću sklonost novcu u sadašnjosti prema istom iznosu novca u budućnosti. Ljudi su skloniji sadašnjoj potrošnji prema istom obimu potrošnje u budućnosti i odložiće sadašnju potrošnju samo ako očekuju veći obim potrošnje u budućnosti. (rizik priliva novca u budućnosti, inflacija, mogućnost uvećavanja novca njegovim ulaganjem).

Što su novčani primici udaljeniji od sadašnjosti, vremenska preferencija je izraženija. 1 dinar danas i 1 dinar za godinu dana nemaju istu vrednost. 1 dinar koji se ostvari danas vredi više od 1 dinara u sledećoj godini, jer može da se uloži u posao koji će doneti određeni prinos. 1 dinar u sledećoj godini vredi manje od 1 dinara sada. Kvantifikacija vremenske preferencije novca se vrši preko diskontnog faktora

Diskontovanje

- Sadašnja vrednost 100 dinara, (koji će se zaraditi) za godinu dana je 90,9 dinara, uz godišnju kamatu od 10%
- Ili, 90,9 dinara će, za godinu dana imati vrednost od 100 dinara uz kamatu od 10% godišnje
- Svođenje buduće vrednosti 100 dinara na njegovu sadašnju vrednost zove se diskontovanje
- Diskontovanje je inverzno u odnosu na kamaćenje $(1+i)^n$
- Diskontni faktor $1/(1+i)^n$ je izraz kojim se množi buduća vrednost novca da bi se dobila njegova sadašnja vrednost

složeni interesni račun

10%

period	iznos	kamata	ukupno
1	100	10	110
2	110	11	121
3	121	12	133
4	133	13	146
5	146	15	161
6	161	16	177
7	177	18	195
8	195	19	214
9	214	21	236
10	236	24	259

$(1+10\%)^{10}$

100	2.5937	259

diskontovanje

10%

period	iznos	d.f.	ukupno
1	110	0.9091	100
2	121	0.8264	100
3	133	0.7513	100
4	146	0.6830	100
5	161	0.6209	100
6	177	0.5645	100
7	195	0.5132	100
8	214	0.4665	100
9	236	0.4241	100
10	259	0.3855	100

$1/(1+10\%)^{10}$

259	0.3855	100

Metod neto sadašnje vrednosti i interna stopa prinosa

- Neto sadašnja vrednost je razlika između sadašnje vrednosti neto novčanog priliva (priliva iz gotovinskog toka projekta) i sadašnje vrednosti ulaganja u projekta, tj. vrednosti investicije uključiv i operativne troškove
- Metod interne stope prinosa je utvrđivanje diskontne stope, kojom se sadašnja vrednost svodi na nulu

diskontna stopa			10%					
nominalne vrednosti			d.f.	diskontovane vrednosti				
troškovi	prihodi	razlika		troškovi	prihodi	razlika		
1,000	0	-1,000	0.90909	909	0	-909		
1,000	0	-1,000	0.82645	826	0	-826		
1,000	0	-1,000	0.75131	751	0	-751		
100	900	800	0.68301	68	615	546		
100	900	800	0.62092	62	559	497		
100	900	800	0.56447	56	508	452		
500	900	400	0.51316	257	462	205		
100	900	800	0.46651	47	420	373		
100	900	800	0.42410	42	382	339		
100	900	800	0.38554	39	347	308		
4,100	6,300	2,200		3,058	3,292	234	NPV	
						12.2%	IRR	

Odluka

- NPV je najšire prihvaćen kriterijum za donošenje investicionih odluka. Prihvata se projekat čija je ukupna neto sadašnja vrednost najveća.
- Prihvata se projekat čija je interna stopa prinosa veća, uz uslov da je ona veća od kamatne stope, tj. od cene kapitala